TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2006. gada 9. novembrī *

Lieta C-120/05

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Finanzgericht Hamburg* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2005. gada 2. martā un kas Tiesā reģistrēts 2005. gada 15. martā, tiesvedībā

Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L.

pret

Hauptzollamt Hamburg-Jonas.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] un U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] (referents),

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts F. Ležē [*P. Léger*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L.* vārdā — K. Esere [*C. Esser*], *Rechtsanwältin*,

— *Hauptzollamt Hamburg-Jonas* vārdā — G. Zēbere [*G. Seber*], pārstāve,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. Katabriga [*C. Cattabriga*] un F. Erlbahers [*F. Erlbacher*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 1. jūnijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 7. panta 1. punkta trešo daļu Komisijas 1994. gada 30. maija Regulā (EK) Nr. 1222/94, kura paredz kopējas sīki izstrādātas normas, piemērojot eksporta kompensāciju sistēmu atsevišķiem lauksaimniecības produktiem, ko eksportē Līguma II pielikumā

neuzskaitītu preču veidā, un kritērijus šādu kompensāciju apmēru noteikšanai (OV L 136, 5. lpp.), Komisijas 1996. gada 7. februāra Regulas (EK) Nr. 229/96 grozījumu redakcijā (OV L 30, 24. lpp., turpmāk tekstā — "Regula Nr. 1222/94").

2 Jautājumi tika uzdoti prāvas ietvaros starp sabiedrību *Heinrich Schulze GmbH & Co. KG i.L.* (turpmāk tekstā — "*Schulze*") un *Hauptzollamt Hamburg-Jonas* (Hamburgas–Jonas Galvenā muitas pārvalde, turpmāk tekstā — "*Hauptzollamt*") saistībā ar pieprasījumu atmaksāt lauksaimniecības produktu eksporta kompensāciju.

Atbilstošās tiesību normas

3 Kopējie noteikumi par lauksaimniecības produktu eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanu ir iekļauti dažādās Kopienu regulās, tostarp Komisijas 1987. gada 27. novembra Regulā Nr. 3665/87, ar kuru nosaka kopējus sīki izstrādātus noteikumus eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanai lauksaimniecības produktiem (OV L 351, 1. lpp.), Komisijas 1994. gada 2. decembra Regulas Nr. 2945/94 redakcijā (OV L 310, 57. lpp., turpmāk tekstā — "Regula Nr. 3665/97"), un Regulā 1222/94.

4 Regulas Nr. 3665/87 11. pantā noteikta nepamatoti izmaksāto eksporta kompensāciju atgūšanas kārtība, šajā sakarā piemērojamās sankcijas, kā arī iespēja atteikties no noteiktām sankcijām nepārvaramas varas gadījumos. Šī noteikuma 3. punktā noteikts, ka nepamatotas kompensācijas izmaksas gadījumā tās saņēmējs atmaksā nepienācīgi saņemtās summas un procentus.

5 Saskaņā ar Regulas Nr. 1222/94 desmito apsvērumu "jāparedz kontroles sistēma, kas balstīta uz principu par eksportētāja deklarāciju kompetentajām iestādēm attiecībā uz katru eksporta gadījumu par produktu daudzumu, kas izmantots eksportēto preču saražošanai; kompetentajām iestādēm jāveic pasākumi, kurus tās uzskata par nepieciešamiem, lai pārbaudītu šīs deklarācijas pareizību" [neoficiāls tulkojums].

6 No Regulas Nr. 122/94 1. panta 1. punkta pirmās daļas izriet, ka tā ir piemērojama citastarp tās A pielikumā minētajiem pamatproduktiem, kā arī to pārstrādes produktiem, kas minēti B vai C pielikumā un tiek saukti par "precēm".

7 Saskaņā ar šīs regulas 2. pantu "piešķirtās kompensācijas apjomu, ko nosaka saskaņā ar 3. panta noteikumiem par katru no pamatproduktiem, kuru eksportē tāda paša tipa preču veidā, iegūst, minēto daudzumu reizinot ar pamatprodukta kompensācijas likmi, kas aprēķināta pēc svara vienības, piemērojot 4. pantu" [neoficiāls tulkojums].

8 Regulas Nr. 1222/94 3. panta 2. punkts nosaka:

"Lai piemērotu 1. punktu, preču ražošanā izmantotos nepārstrādātos produktus uzskata par faktiski izmantotiem. Ja kādā no šādu preču ražošanas posmiem pamatproduktu pašu pārstrādā citā komplicētākā pamatproduktā, kuru izmanto vēlākā posmā, tikai komplicētāko pamatproduktu uzskata par faktiski izmantotu.

Pirmās daļas izpratnē faktiski izmantoto produktu daudzumus nosaka katrai eksportētajai precei.

Attiecībā uz regulāru to preču eksportu, kuras konkrēts uzņēmums ražo atbilstīgi skaidri noteiktiem tehnoloģiskiem nosacījumiem un kam ir nemainīgs raksturojums un kvalitāte, ar kompetento iestāžu piekrišanu minētos daudzumus var noteikt vai nu no attiecīgo preču ražošanas formulas, vai šo preču uzrādīto daudzumu ražošanā izmantotiem vidējiem produktu daudzumiem noteiktā laika posmā. Tādējādi noteiktie produktu daudzumi ir aprēķinu pamatā tik ilgi, kamēr nenotiek izmaiņas attiecīgo preču ražošanas nosacījumos.

[..]" [Neoficiāls tulkojums]

9 Jāatzīmē, ka piparkūkas tiek uzskatītas par produktu Regulas Nr. 1222/94 B pielikuma nozīmē un ka to eksportam ir piemērojama šīs regulas 3. panta 2. punkta trešajā daļā paredzētā vienkāršotā procedūra.

10 Minētās regulas 7. pants nosaka eksporta kompensāciju kontroles sistēmu, kas balstīta uz eksportētāja deklarācijas principu. Šī panta 1. un 2. punktā noteikts:

"1. Tiek piemēroti Regulas (EEK) Nr. 3665/87 noteikumi. Turklāt, kad preces eksportē, attiecīgajai personai jādeklarē preču ražošanā faktiski izmantotie pamatproduktu, no tiem pārstrādes procesā iegūto produktu vai saskaņā ar 1. panta

2. punktu vienai no divām kategorijām pielīdzināto produktu daudzumi, par kuriem tiek pieprasīta kompensācija, vai jāatsaucas uz to sastāvu, ja tas ir noteikts saskaņā ar 3. panta 2. punkta trešo daļu.

Ja preces ir izmantotas eksportējamo preču ražošanā, attiecīgā persona deklarācijā iekļauj faktiski izlietoto preču daudzumus un katra pamatprodukta, no to pārstrādes iegūto produktu un saskaņā ar 1. panta 2. punktu vienai no divām kategorijām pielīdzināto produktu, no kuriem attiecīgās preces iegūtas, īpašības un daudzumus.

Savas deklarācijas pamatojumam attiecīgā persona kompetentajai iestādei iesniedz visus dokumentus un visu informāciju, ko iestāde uzskata par būtisku.

Lai pārliecinātos par iesniegtās deklarācijas precizitāti, attiecīgās iestādes izmanto jebkurus piemērotus līdzekļus.

Pēc tās dalībvalsts kompetento iestāžu pieprasījuma, kuras teritorijā tiek kārtotas eksporta muitas formalitātes, citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm nekavējoties tieši paziņo visu informāciju, ko tās var iegūt, lai nodrošinātu attiecīgās personas iesniegtās deklarācijas pārbaudi.

2. Ja attiecīgā persona nav sastādījusi 1. punktā minēto deklarāciju vai arī kopā ar deklarāciju nav iesniegusi apmierinošu informāciju, tai nav tiesību uz kompensāciju." [Neoficiāls tulkojums]

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

11 1996. gadā *Schulze* uz dažādām trešām valstīm eksportēja piparkūkas un lūdza piešķirt eksporta kompensāciju dažādiem šīs preces pamatproduktiem. Dažādajos lūgumos par eksporta kompensācijas piešķiršanu, ko *Schulze* iesniedza, tā attiecībā uz pamatproduktiem, par kuriem var saņemt kompensāciju, atsaucās uz ražošanas formulām, ko tā bija iesniegusi *Hauptzollamt*.

12 *Schulze* ražotnes un biroji 1997. gada maijā stipri cieta ugunsgrēkā, un tā paša gada jūlijā *Schulze* izbeidza savu darbību.

13 Pēc kontrolēm, ko *Hauptzollamt* veica 1999. gada oktobrī, *Hauptzollamt*, pamatojoties uz Regulas Nr. 3665/87 11. panta 3. punktu, ar 2000. gada 28. augusta paziņojumu par labojumu pieprasīja *Schulze* atmaksāt eksporta kompensāciju par kopējo summu DEM 26 174,84. *Hauptzollamt* savu lēmumu pamato ar to, ka *Schulze* tai nebija saskaņā ar Regulas Nr. 1222/94 7. panta 1. punktu sniegusi informāciju un dokumentus, kas nepieciešami ražošanas formulu pārbaudei. Saskaņā ar *Hauptzollamt*, kompensācija bija tikusi piešķirta ar atrunu par tiesību uz kompensāciju apstiprinājumu ar vēlāku attiecīgo dokumentu pārbaudi.

14 *Schulze* iesniedza sūdzību par šo kompensācijas atmaksas pieprasījumu, kas pamatota ar tās telpās notikušo ugunsgrēku, kurā *Hauptzollamt* pieprasītie dokumenti bija gājuši bojā. 2003. gada 5. maijā šī sūdzība tika noraidīta ar pamatojumu, ka tā neizpildīja Regulas Nr. 1222/94 7. panta 1. punkta pierādīšanas pienākuma prasības un nevarēja atsaukties uz nepārvaramu varu, lai tiktu atbrīvota no šī pienākuma.

15 Pēc tam *Schulze* 2003. gada 5. jūnijā vērsās *Finanzgericht Hamburg* (Hamburgas Finanšu tiesa), apstrīdot pieprasījumu atmaksāt eksporta kompensācijas, kas, pēc *Schulze* domām, bija piešķirtas pamatoti.

16 Šādos apstākļos *Finanzgericht Hamburg* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"Vai var neievērot dokumentāros pierādījumus, kas paredzēti Regulas Nr. 1222/94 7. panta 1. punkta trešajā daļā, un ļaut eksportētājam iesniegt pierādījumus par produktiem, kas ir faktiski izmantoti eksportēto preču saražošanai, izmantojot citus līdzekļus, ja tas nepārvaramas varas dēļ (vairs) nevar iesniegt dokumentus, kas attiecas uz ražošanu?

Vai nepārvaramas varas ņemšana vērā izraisa arī pierādīšanas standarta samazinājumu tādā nozīmē, ka eksportētājam attiecībā uz produktiem, kas ir faktiski izmantoti eksportēto preču saražošanai, tikai jāiesniedz ticams pierādījums vai norāde par iespējamību?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

17 Ar saviem jautājumiem, kas izskatāmi kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 1222/94 7. panta 1. punkta trešā daļa jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja eksportētājs nepārvaramas varas dēļ nevar iesniegt dokumentārus pierādījumus par eksportētās preces ražošanā faktiski izmantoto produktu daudzumu, tā neiestājas pret to, ka valsts iestādes akceptē citu pierādīšanas veidu.

18 Saskaņā ar tās desmito apsvērumu Regula Nr. 1222/94 paredz eksporta kompensāciju pieprasījumu kontroles sistēmu, kas pamatā ir balstīta uz eksportētāja deklarāciju kompetentajām iestādēm attiecībā uz katru eksporta gadījumu par produktu daudzumu, kas izmantots eksportēto preču ražošanai. Šīm iestādēm jāveic pasākumi, kurus tās uzskata par nepieciešamiem, lai pārbaudītu šīs deklarācijas pareizību.

19 Atbilstoši Regulas Nr. 1222/94 2. un 3. pantam tad, ja preces satur dažādus daudzumus lauksaimniecības produktu, uz kuriem arī attiecas šī regula, piešķiramās kompensācijas apjoms tiek noteikts, pamatojoties uz eksportēto preču ražošanai faktiski izmantoto lauksaimniecības produktu daudzumu (šajā sakarā skat. 2005. gada 12. maija spriedumu lietā C-542/03 *Milupa*, Krājums, I-3989. lpp., 21. punkts).

20 Tomēr Regulas Nr. 1222/94 3. panta 2. punkta trešajā daļā ir paredzēta īpaša procedūra precēm, kuras tiek ražotas atbilstoši noteiktai ražošanas formulai. Šīm precēm ar kompetento iestāžu piekrišanu kompensācijas apmēru aprēķina attiecībā uz daudzumiem, kas noteikti, pamatojoties uz ražošanas formulu.

21 Atbilstoši Regulas Nr. 1222/94 7. panta 1. punkta pirmajai daļai eksporta kompensāciju piešķiršanas kontrole tiek veikta, pamatojoties uz eksportētāja deklarāciju. Šajā deklarācijā eksportētājam jāatsaucas uz preču sastāvu, ja tas ir noteikts, piemērojot vienkāršoto procedūru, kas paredzēta šīs regulas 3. panta 2. punkta trešajā daļā.

22 Saskaņā ar Regulas Nr. 1222/94 7. panta 1. punkta trešo daļu eksportētājam papildus šai deklarācijai jāiesniedz visi dokumenti un informācija, ko kompetentā iestāde uzskata par būtisku. Turklāt saskaņā ar šī noteikuma ceturto daļu šīs iestādes izmanto jebkurus piemērotus līdzekļus, lai pārliecinātos par šīs deklarācijas precizitāti.

23 Šo noteikumu mērķis ir ļaut kompetentajām iestādēm pārliecināties par eksporta kompensācijas pieprasījuma pamatotību un noteikt tās apmēru.

24 Ja eksportētājs nav sastādījis šo deklarāciju vai arī kopā ar deklarāciju nav iesniedzis apmierinošu informāciju, tas nevar saņemt kompensāciju un, ja tā jau ir saņemta, tam tā ir jāatmaksā atbilstoši Regulas Nr. 3665/87, uz kuru atsaucas Regulas Nr. 1222/94 7. pants, 11. panta 3. punktam.

25 Tomēr Regula Nr. 1222/94 nenosaka īpašas prasības attiecībā uz formu, kādā jābūt pierādījumiem, kas iesniegti eksporta deklarācijas atbalstam. Turklāt no šīs regulas 7. panta 1. panta trešās un ceturtās daļas teksta, lasot to kopā ar tās desmito apsvērumu, izriet, ka kompetentās iestādes var uzskatīt par nepieciešamu, lai attiecīgā persona tām sniegtu ne tikai "dokumentus", bet arī "informāciju", un ka, lai pārliecinātos par deklarācijas precizitāti, tām ir tiesības izmantot "jebkurus piemērotus kontroles līdzekļus", kā arī veikt "pasākumus, kurus tās uzskata par nepieciešamiem".

26 Tāpat no šī 7. panta 2. punkta izriet, ka valsts iestādes novērtē to, vai attiecīgās personas iesniegtā informācija ir pietiekama. No tā izriet, ka, ja nav dokumentāru pierādījumu, valsts iestādēm jāņem vērā citi pierādīšanas līdzekļi, kas no kontroles viedokļa var būt tikpat apmierinoši, saskaņā ar valsts tiesībās noteikto kārtību, ciktāl ar tiem tiek ievēroti Kopienu tiesību piemērojamība un efektivitāte (šajā sakarā skat. 1995. gada 14. decembra spriedumu lietā C-312/93 *Peterbroeck*, *Recueil*, I-4599. lpp., 12. punkts).

27 Šai nolūkā var tikt ņemtas vērā agrāk veiktas tāda paša veida preču kontroles, kas apliecina produkta sastāvdaļu nemainīgumu un tā atbilstību ražošanas formulai, kas paziņota saskaņā ar Regulas Nr. 1222/94 3. panta 2. punkta trešo daļu.

28 Tādējādi gadījumā, kad eksportētājs ir saņēmis eksporta kompensāciju pamatproduktiem, kas izmantoti eksportētā produkta ražošanai un ir produkti, uz kuriem attiecas šī vienkāršotā procedūra, kompetentajām iestādēm ir jāņem vērā tas, ka šo produktu daudzumu tās jau ir noteikušas un aprobējušas.

29 Tomēr pretēji *Schulze* rakstveida apsvērumos apgalvotajam, ja eksportētājs nevar saņemt kompensāciju tādēļ, ka nav pietiekamu pierādījumu viņa deklarācijas atbalstam, pierādīšanas standarts, kas prasīts saskaņā ar Regulas Nr. 1222/94 7. panta 1. punktu, netiek samazināts tādēļ, ka eksportētājs nepārvaramas varas dēļ nevar šim nolūkam sniegt dokumentārus pierādījumus.

30 Tādējādi uz uzdotajiem jautājumiem jāatbild, ka Regulas Nr. 1222/94 7. panta 1. punkta trešā daļa jāinterpretē tādējādi, ka tā neiestājas pret to, ka gadījumā, ja eksportētājs, pat ja tas būtu nepārvaramas varas dēļ, nevar iesniegt dokumentārus pierādījumus attiecībā uz produktu daudzumu, kas faktiski izmantots eksportētās preces ražošanai, viņš to pierāda ar citiem līdzekļiem. Valsts iestādes novērtē šo citu pierādījumu veidu saskaņā ar valsts tiesībās noteikto kārtību, tomēr ievērojot nosacījumu, ka šie noteikumi neietekmē ne Kopienu tiesību piemērojamību, ne to efektivitāti. Šai nolūkā valsts iestādēm jāņem vērā arī dokumenti, ar kuriem jau ir bijusi darīšana attiecībās ar eksportētāju, ja lūgums tiek iesniegts saistībā ar vienkāršoto procedūru, kas paredzēta šīs regulas 3. panta 2. punkta trešajā daļā.

Par tiesāšanās izdevumiem

31 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, izņemot minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumus, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

7. panta 1. punkta trešā daļa Komisijas 1994. gada 30. maija Regulā (EK) Nr. 1222/94, kura paredz kopējas sīki izstrādātas normas, piemērojot eksporta kompensāciju sistēmu atsevišķiem lauksaimniecības produktiem, ko eksportē Līguma II pielikumā neuzskaitītu preču veidā, un kritērijus šādu kompensāciju apmēru noteikšanai, Komisijas 1996. gada 7. februāra Regulas (EK) Nr. 229/96 grozījumu redakcijā ir interpretējama tādējādi, ka tā neiestājas pret to, ka gadījumā, ja eksportētājs, pat ja tas būtu nepārvaramas varas dēļ, savas eksporta deklarācijas pamatojumam nevar iesniegt dokumentārus pierādījumus attiecībā uz produktu daudzumu, kas faktiski izmantots eksportētās preces saražošanai, viņš to pierāda ar citiem līdzekļiem. Valsts iestādes novērtē šo citu pierādījumu veidu saskaņā ar valsts tiesībās noteikto kārtību, tomēr ievērojot nosacījumu, ka šie noteikumi neietekmē ne Kopienu tiesību piemērojamību, ne to efektivitāti. Šai nolūkā valsts iestādēm jāņem vērā arī dokumenti, ar kuriem jau ir bijusi darīšana attiecībās ar eksportētāju, ja lūgums tiek iesniegts saistībā ar vienkāršoto procedūru, kas paredzēta šīs regulas 3. panta 2. punkta trešajā daļā.

[Paraksti]